

РОЗДІЛ 4 ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВО

УДК 811.111'367.623'25:791

DOI <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2022.22.2.26>

СПОСОБИ ПЕРЕКЛАДУ МАЛОВЖИВАНИХ АНГЛІЙСЬКИХ ПАРАМЕТРИЧНИХ ПРИКМЕТНИКІВ (НА МАТЕРІАЛІ ФІЛЬМІВ КАНАЛУ ВВС “THE BLUE PLANET” ТА “LIFE”)

WAYS OF TRANSLATION OF RARE ENGLISH ADJECTIVES OF DIMENSION BASED ON THE BBC'S DOCUMENTARIES BLUE PLANET AND LIFE

Береговенко Н.С.,*orcid.org/0000-0003-3825-0390**асистент кафедри романо-германської філології**Білоцерківського національного аграрного університету***Зініська А.П.,***orcid.org/0000-0002-0918-3961**асистент кафедри романо-германської філології**Білоцерківського національного аграрного університету*

Дана наукова розвідка має на меті описати маловживані англійські параметричні прикметники та шляхи їх відтворення українською та російською мовами на матеріалі фільмів каналу ВВС The Blue Planet та Life. В ході дослідження використовувалися такі методи як: комплексний перекладознавчий, індуктивний та дедуктивний методи для узагальнення відібраного мовного матеріалу та виведення нових положень на основі загальновідомих. Окрім цього, також використовувалися метод суцільної вибірки – для формування корпусу досліджуваного матеріалу; метод зіставного та перекладознавчого аналізу текстів оригіналу та перекладів та контекстуального аналізу; метод лінгвістичного опису – для безпосереднього дослідження явища в тексті, систематизації та узагальнення особливостей перекладу параметричних прикметників. Наукова новизна роботи полягає в висвітленні проблеми адекватного перекладу та вибору лексичного відповідника з широкого ряду синонімів, які входять до лексико-семантичної групи параметричних прикметників. Новим також є і матеріал дослідження – англомовні фільми та їхній усний синхронний переклад, який нами фіксувався у письмовій формі. Отже, у статті визначається розбіжність в структурах концептуального простору маловживаних англійських параметричних прикметників. Встановлюються основні стилістичні та семантичні відмінності між параметричними прикметниками, що відносяться до одного і того ж мікрополя. Визначаються основні способи та прийоми перекладу маловживаних параметричних прикметників з англійської на українську та російську мови. Описуються лексико-семантичні та граматичні трансформації, які вживаються при перекладі англійських параметричних прикметників, а саме: заміна слова однієї частини мови на слово іншої (номіналізація, вербалізація). Окреслюються подальші перспективи дослідження англійських параметричних прикметників.

Ключові слова: параметр, прикметник, переклад, семантика, фільм, перекладацькі трансформації.

This scientific research aims to describe rare English adjectives of dimension and ways to reproduce them in Ukrainian and Russian based on BBC films The Blue Planet and Life. The main research method is a complex translation, inductive and deductive methods for generalization of the selected language material and derivation of new provisions on the basis of well-known ones. In addition, the method of continuous sampling was also used – to form the body of the studied material; method of comparative and translation analysis of original texts and translations and contextual analysis; method of linguistic description – for direct study of the phenomenon in the text, systematization and generalization of adjectives of dimension translation features. The scientific novelty of the article is that, despite the significant achievements of domestic and foreign linguistics in the study of English adjectives of dimension, the problem of their field semantics with a fairly wide range of lexical compatibility still remains insufficiently studied. Therefore, this study highlights the problem of adequate translation and selection of a lexical equivalent from a wide range of synonyms that are part of the lexical and semantic group of adjectives of dimension. Also new is the research material – English-language films and their simultaneous interpretation, which we recorded in writing. Thus, rare English adjectives of dimension are translated in an appropriate way with the use of lexical and grammatical transformations such as: transposition (nominalization, verbalization). In addition, the article identifies differences in the structures of the conceptual space of English adjectives of dimension. Besides this, the basic stylistic and semantic differences between English adjectives of dimension that belong to the same micro field are established. Further prospects of research of English adjectives of dimension are outlined.

Key words: dimension, adjective, translation, semantics, film, translation transformations.

Постановка проблеми. Основними формами існування матерії є час, рух та простір. Параметричність є однією з фундаментальних якостей останнього. Люди різних національностей завжди усвідомлювали різницю у розмірах осіб та предметів і відчували потребу передати її у своєму мовленні. З'являлися відповідні лексичні одиниці, які були покликані як найточніше пояснити розмір когось або чого-небудь. Мовні одиниці зі значенням величини є, очевидно, однією з найдавніших лексичних груп будь-якої мови.

Сучасний етап розвитку лінгвістики характеризується посиленою увагою до системного аналізу та структурування лексичного складу мови, зокрема назв розміру. Праця присвячена дослідженню англійських маловживаних параметричних прикметників та способів їх перекладу на українську та російську мови на матеріалі фільмів каналу BBC "The Blue Planet" та "Life". Під поняттям «параметричні прикметники» ми розуміємо прикметники, які означають великий чи малий розмір предметів та об'єктів навколишнього світу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Параметричним прикметникам присвячена низка праць у вітчизняних мовознавчих студіях. Дослідження прикметників розміру здійснювалося не тільки на матеріалі різних мов (української, російської, англійської, німецької, давньогрецької та інших), але й в різних аспектах, як-от: 1) їх структурно-семантичних особливостей (Архелюк В. В., Гумовська Г. Н., Дзеньдзюра Н. І., Жукова В. В., Кривченко Е. Л., Любкін В. В., Маргалітадзе Т. Д., Рудик Т. З., Соколова В. М., Соловійова О. В., Стальмашевська Е. В., Хавкіна О. М., Шрамм А. Н., Щебликіна Т. А., Givon T.); 2) їх парадигматичних особливостей (Архелюк В. В.); 3) синтагматичних особливостей (Архелюк В. В., Левицький В. В., Сергеева Е. Н., Beard R., Bolinger D.); 4) в типологічно-зіставному аналізі (Кшановський О. Ч.); 5) сполучуваності таких прикметників у когнітивному аспекті (Андрусь А. Ф., Архелюк В. В., Афанасьєва Т. В., Бистрова Л. В., Гумовська Г. Н., Пахолок Г. М., Соловійова О. В.); 6) синонімія та антонімія (Аксьонова-Пашковська Г. В., Бублик О. В., Денисова С. П., Олівер Е., Харитончик З. А.); 7) компаративний аналіз (Зімон Г., Котнюк Л. Г., Kiefer F.); 8) кількісні параметри (Бистрова Л. В., Капатрук М. Д., Линник Т. Г.); 9) граматики (Вольф Е. М.). Незважаючи на значні досягнення вітчизняної та зарубіжної лінгвістики у вивченні параметричних прикметників та неослабний інтерес вчених до них, не розв'язаним й досі

залишається ряд проблем. Так, **актуальною** лишається проблема польової семантики прикметників з їх широким діапазоном лексичної сполучуваності. Також недостатньо висвітленою є проблема адекватного перекладу та вибору лексичного відповідника з широкого ряду синонімів, які входять до лексико-семантичної групи параметричних прикметників, що і є **новизною нашої праці**. **Новим** є і матеріал дослідження – англійські фільми та їхній усний синхронний переклад, який нами фіксувався у письмовій формі. Перекладознавчий аспект розглянуто з погляду множинності текстів перекладу.

Постановка завдання. Наша мета – описати маловживані англійські параметричні прикметники та шляхи їх відтворення українською та російською мовами на матеріалі фільмів каналу BBC "The Blue Planet" та "Life".

Виклад основного матеріалу. Поняття розміру, що лежить в основі досліджуваної лексико-семантичної групи (далі ЛСГ) параметричних прикметників, відноситься до числа найважливіших категорій буття, що характеризує явища та предмети реальної дійсності [1, с. 6]. Будь-яка діяльність людини, її існування здійснюється в рамках певного простору і часу. Тому не викликає подиву той факт, що пізнавальна категоризація цих понять є досить важливою і спрямована на систематизацію даних про навколишнє середовище.

Підставою для виокремлення цих прикметників є їх низька питома вага вживання, яка різниться від прикметника до прикметника і становить від 1,4 % до 0,6% (див. таблицю).

Співвідношення вживання англійських прикметників на означення параметру в фільмах "The Blue Planet" та "Life".

Прикметники	вживання
<i>Large</i>	13,9%
<i>Small</i>	13%
<i>Tiny</i>	9,6%
<i>Huge</i>	9%
<i>Great</i>	8,9%
<i>Long</i>	7,1%
<i>Immense</i>	4,6%
<i>Big</i>	4,6%
<i>Little</i>	4,1%
<i>High</i>	3,1%
<i>Giant</i>	3,1%
<i>Enormous</i>	2,8%

<i>Vast</i>	2,3%
<i>Microscopic</i>	1,4%
<i>Deep</i>	1,2%
<i>Wide</i>	1,2%
<i>Short</i>	1,2%
<i>Gigantic</i>	1%
<i>Thick</i>	1%
<i>Thin</i>	1%
<i>Massive</i>	1%
<i>Tall</i>	0,8%
<i>Shallow</i>	0,8%
<i>Low</i>	0,6%
<i>Slight</i>	0,6%
<i>Miniature</i>	0,6%
<i>Dense</i>	0,6%
<i>Minute</i>	0,4%
<i>Разом:</i>	100%

Беручи за основу класифікацію Тетяни Линник, ми розділили параметричні прикметники на мікрополя на позначення великого / малого загального розміру, великої / малої довжини, великої / малої висоти, великої / малої товщини, великої / малої ширини, великої / малої глибини [3, с. 32]. З найбільш частотних слів периферії слід вказати на *minute*, *microscopic*, *miniature*, *slight*. Параметричний прикметник **microscopic** (1,4%) походить від латинського *microscopium*, сучасне значення *microscopic* – *of minute size* з'явилося у 1760 р. Слово може реалізувати значення: 1) *дуже маленький, такий, який можна побачити лише у мікроскоп* [4, с. 224]. У матеріалі засвідчено його вживання із словами на означення водоростей, рослин та мікроорганізмів, як-от: *plants* (ВР, III, 08:42), *algae* (ВР, IV, 30:40), *microscopic life* (1а). Часто при перекладі *microscopic* використовується заміна слова однієї частини мови на слово іншої (номіналізація): *microscopic life* (1а) – «мікроорганізми» (1б), «микроорганизмы» (1в). Напр.:

(1а) *In fact, the damp sand is packed with microscopic life* (ВР, VII, 06:22).

(1б) *Фактично, вологий пісок сповнений мікроорганізмами* (Планета, VII, 06:22).

(1в) *Но на самом деле, влажный песок кишит микроорганизмами* (Планета, VII, 06:22).

Wide (1,2%) має спільногерманське походження – *widas* і вживався ще у давньоанглійській *wid*. Слово може реалізувати значення: 1) *великий, коли йдеться про відстань*; 2) *широкий, той, що має певну ширину*; 3) *широко відкритий (про очі)*; 4) *віддалений, далекий*; 5) *хитрий* [4, с. 357]. У матеріалі *wide* широко вживається

із іменниками на зразок: *choice* (ВР, VIII, 17:11), *variety* (ВР, VII, 13:53), *range* (Life, X, 32:52). При перекладі цієї одиниці застосовуються різні трансформації: заміна слова однієї частини мови на слово іншої (номіналізація) – *wide range* (Life, IV, 15:56) – «множество видов» (Жизнь, IV, 15:56), хоча в українському варіанті повна еквівалентність – «велике різномайття видів» (Життя, IV, 15:56). Інколи застосовується вербалізація – *a wide range of plant food* (Life, X, 32:52) – «вистачає рослинної їжі» (Життя, X, 32:52), «хватает растительной пищи» (Жизнь, X, 32:52).

Згідно класифікації Т. Линник, прикметнику *wide* надають перевагу тоді, коли акцентується відстань між сторонами предмета, коли ж предмет мислиться як цілий, перевага надається іншому параметричному прикметнику *broad*. Також *wide* може мати значення масштабності, величини, образно вживається для характеристики осіб, як і *large* (*large heart* / *wide heart*). Крім цього *wide* часто сполучається з абстрактними іменниками типу: *choice*, *range*, *variety* тощо [2, с. 17].

Deep (1,2%) також має спільногерманське коріння (*deop*) і в давньоанглійській він мав значення – “*profound, awful, mysterious; serious, solemn; deepness, depth*” (. Нині цей прикметник може реалізувати низку значень: 1) *широкий, глибокий*; 2) *той, що знаходиться далеко від краю, кордону*; 3) *глибокий (про вдих)*; 4) *серйозний, змістовний* [4, с. 456]. В основному, *deep* виявляє схильність до сполучуваності зі словами на означення води взагалі, моря чи океану: *deep sea* (ВР, I, 45:40), *deep ocean currents* (ВР, I, 09:32), *deeper water* (Life, VII, 44:18) і відтворюється адекватно, втім, інколи трапляється номіналізація: *deeper water* (ВР, VI, 44:16) – “*на глибині*” (Планета, VI, 44:16), “*на глубоководье*” (Планета, VI, 44:16).

Short (1,2%) має спільногерманське коріння і походить від давньоанглійського *sceort*, *scort*, що раніше запозичене з латини – *curtus* “*short*”. Прикметник може реалізувати низку значень: 1) *короткий, недовгий*; 2) *низький, невисокий (про людину)*; 3) *той, що триває недовго*; 4) *короткий (про голосний звук)*; 5) *скорочений*; 6) *пісочний (про місто)* [4, с. 256]. В основному прикметник вживається зі словами на означення відстані та тривалості життя – *short adult life* (Life, VI, 09:09), *short distances* (ВР, VIII, 18:23). Переклад відбувається адекватно без застосування лексико-граматичних трансформацій. Напр.:

(2а) *Her adult life is so short, she may not get another chance* (Life, VI, 09:09).

(2б) *Її доросле життя таке коротке, що може й не бути іншого шансу* (Життя, VI, 09:09).

(2в) *Её взрослая жизнь так коротка, что другого шанса может не быть* (Жизнь, VI, 09:09).

Gigantic (1%) походить від латинського *gigant* – від основи *gigantem* і може реалізувати значення: 1) *надзвичайно величезний* [4, с.764]. У матеріалі прикметник має схильність до вживання із словами, що означають здебільшого рослин, як-от: *gigantic plants* (ВР, V, 15:01) – “*велетенські рослини*” (Планета, V, 15:01), “*гигантские растения*” (Планета, V, 15:01). Як і попередній прикметник *short*, *gigantic* також перекладається без будь-яких трансформацій.

Massive (1%) походить з французької (XIVст.) від *massif* (fem. *massiv*) – “*bulky, solid*” від французького *masse* “*lump*”. Цей прикметник може реалізувати низку значень: 1) *надзвичайно великий, масивний чи твердий*; 2) *незвичайно великий, сильний та руйнівний* [4, с. 168]. При перекладі прикметника основними відповідниками є *масивний, величезний, іноді значний* (укр. мова); *огромный, массивный, многочисленный, масштабный* (рос. мова). Переклад відбувається адекватно, іноді перекладач, на нашу думку, підбирає неправильний еквівалент: *most massive battle* (3а) – “*найзначніша битва*” (3б). На нашу думку, вибраний еквівалент *найзначніша* краще було б замінити на *найвизначальніша*. Напр.:

(3а) *This is the most massive battle in all nature* (Life, III, 45:34).

(3б) *Це – найзначніша битва в природі* (Життя, III, 45:34).

(3в) *Это – самое масштабное сражение в природе* (Жизнь, III, 45:34).

Thick (1%) походить з давньоанглійської від *þicce* “*not thin, dense*” та може реалізувати низку значень: 1) *товстий, повний*; 2) *густий, частотний*; 3) *багаточисленний, багатолюдний*; 4) *мутний, в'язкий, хриплий*; 5) *близький, нерозлучний* [4, с. 567]. Часто *thick* сполучається зі словами на позначення “*шару, покриву*” типу: *coating* (Life, X, 40:04). Переклад відбувається адекватно, іноді може використовуватися номіналізація та вживатися компаративні структури у поодиноких випадках: *these scavengers as thick as your arm* (57а) – “*по товщині як рука людини*” (57б). Тобто, прикметник підсилюється порівнянням, щодо перекладу, то на нашу думку, трансформація застосована вдало. Пор. напр.:

(4а) *These scavengers, over a half a metre long and as thick as your arm* (ВР, I, 43:24).

(4б) *Ці створіння більші ніж півметра у довжину і по товщині як рука людини* (Планета, I, 43:24).

(4в) *Эти многощетинковые черви длиной более полуметра и толщиной с человеческую руку* (Планета, I, 43:24).

Так само як *short*, *thick* втілює семи малої висоти та довжини та поєднує семи малої висоти та великої товщини. Такі особливості у синонімічних словниках не розглядаються, тому часто *thick* відносять до мікрополя великої товщини, що є, на нашу думку, виправданим. Прикметник *thick* вживається у функції специфікатора (*it's a 5 cm thick*), може позначати інтенсивність, кількість, мати темпоральне значення, характеризувати психологічні якості, поєднуватись зі словами, що належать до тематичної групи “голос”. Поряд з цими другорядними значеннями, у лексеми *thick* виявляються значення, притаманні тільки їй. До них належить в першу чергу значення густоти, значення наповненості, насиченості чимось, часто *thick* сполучається зі словами на позначення «*шару, пласту, покриву*» [4, с. 450].

Thin (1%) походить з давньоанглійської мови від *þynne* “*narrow, lean, scanty,*” та може реалізувати низку значень: 1) *тонкий, худий*; 2) *слабкий, водянистий*; 3) *малочисленний, незаповнений, пустий*; 4) *тонкий, високий (про голос)*; 5) *неприємний, важкий* [4, с. 566]. Тлумачні словники виділяють два лексико-семантичні варіанти *thin* на позначення товщини конкретних об'єктів: 1) реалізується зі словами, що позначають неживі об'єкти; 2) з назвами істот. Прикметники *thick* та *thin* вважаються антонімами, але це не зовсім так. Було виявлено, що вживання *thick* з назвами осіб є архаїчним, чого не можна сказати про *thin*, оскільки для нього вживання з назвами осіб є одним з частотних. Прикметник *thin* частіше за *thick* зустрічається з назвами частин тіла живих істот. При цьому часто він може позначати не товщину, а ширину [4, с. 343]. Отже, антонімічність *thick* та *thin* відноситься лише до ЛСВ на позначення неживих предметів. Коли ж позначається розмір осіб, то *thick* практично не вживається з цією групою іменників, на відміну від *thin*. Також виявлено, що *thin* позначає густоту, консистенцію чогось, поєднується зі словами на позначення “*шару*”, в чому збігається із *thick*.

Помічено вживання *thin* з словами на позначення “*шару*” типу: *layer* (ВР, VI, 24:03). Переклад прикметника відбувається адекватно, іноді він може підсилюватися прислівником як-от: *extremely thin* (ВР, IV, 05:21) чи супроводжуватися порівняннями: *it's paper-thin upswept wings* (Life, IX, 28:10) – “*його тонкі, як папір, крила*” (Життя, IX, 28:10), “*его тонкие, как бумага, крылья*” (Жизнь, IX, 28:10).

Shallow (0,8%) вживається дуже рідко і найчастіше його контекстуальними партнерами є слова, що мають відношення до води, як і у випадку

з *deep*. Прикметник походить від давньоанглійського *sceald, schalowe "not deep"* та може реалізувати низку значень: 1) *мілкий, мілководний, неглибокий*; 2) *поверхній, пустий, неміцний, невірний* [4, с. 564]. Прикметник відтворюється адекватно, інколи підсилюється прислівником, і так само, як і при перекладі *deep* перекладач застосовує номіналізацію, щоправда в російському варіанті: *surprisingly shallow water* (BP, IV, 24:13) – «дивовижно мілкі води» (Іванова), «*мелководья*» (Планета, IV, 24:13).

Прикметники *low, slight, miniature, dense* (0,6%) зустрічаються досить рідко. Щодо *low*, то він вживається зі словами на означення явищ природи – *the extreme low tide* (BP, VII, 20:46) – «*невеликий (малий) приплив*» (Планета, VII, 20:46). *Slight*, так само як і його синонім *minute* (0,4%) виявляє надзвичайну сполучуваність зі словами, які означають коливання, рухи у воді: *slight movements* (BP, VII, 27:33) та *minute movements* (BP, VII, 36:14) – «*найменші коливання*» (Планета, VII, 36:14), «*малейшше движенья*» (Планета, VII, 36:14). *Miniature* в матеріалі вживається зі словами, що означають тварин, наприклад акул: *miniature shark* (BP, V, 38:04) – «*мініатюрна (невеличка) акула*» (Планета, V, 38:04), «*миниатюрная акула*» (Планета, V, 38:04), відтворюється адекватно. *Dense* виявляє схильність до

збірних іменників: *dense swarms* (BP, VIII, 22:33), *dense colonies* (BP, VIII, 20:05) і відтворюється адекватно: *велика зграя* (Планета, VIII, 22:33) та *тісні (численні) колонії* (Планета, VIII, 20:05).

Висновки. Отже, зазначені вище прикметники параметру відтворюються адекватно, іноді трапляються випадки неправильного вибору лексичного відповідника. При відтворенні більшості прикметників характерне залучення таких перекладацьких трансформацій, як: заміна слова однієї частини мови на слово іншої (номіналізація) (*wide, microscopic, deep, thick, shallow*); вербалізація (*wide*); та відтворення без застосування трансформацій (*short, gigantic, low, slight, miniature, minute, dense*). Інколи прикметники підсилюються порівняннями та прислівниками (*thick, thin, shallow*). **Перспективним** вбачається проведення порівняльного аналізу стилів Девіда Аттенборо з іншими авторами фільмів подібного жанру, виявлення особливостей вживання параметричних прикметників та способів їх перекладу, які залучаються для опису як живих, так і неживих істот, дослідити особливості вживання та способів перекладу лексичних одиниць усіх мовних рівнів поля параметричності, а саме – іменників, дієслів та проаналізувати мікрополя середнього та однакового розмірів та виявити особливості їх вживання в сучасній англійській мові.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Андреева Т. В. Роль прилагательных в пополнении словарного состава современного английского языка: автореф. дисс. ... канд. филол. наук: 10.02.04. Москва, 1981. 16 с.
2. Андрусъ А. Ф. Концептуальний простір англійських прикметників *big* та *large* : автореф. дис. ... канд. филол. наук: 10.02.04. Чернівці, 2009. 20 с.
3. Линник Т. Г. Семантическая структура лексики на позначення розміру в українській та англійській мовах. Мовознавство. 1974. № 5. С. 31-38.
4. Weekley Ernest. An etymological dictionary of Modern English. London : J. Murray, 1921. 864 p.
5. A BBC / Discovery Channel : Blue Planet (series 1 – 8) : Co-production series producer Alastair Fothergill, producer Alastair Fothergill, Andy Byatt, Martha Holmes, editor Martin Elsbury, cameraman Rick Rosenthal, narrated by David Attenborough, music composed by George Fenton, music performed by BBC concert orchestra, titles music sung by Magdalen College Choir, 2001.
6. BBC : Блакитна планета (серії 1 – 8): Продюсер серії Алістер Фотергіл, продюсери Алістер Фотергіл, Енді Біатт, Марта Холмс, оператор Рік Розенталь, музика Джордж Фентон, ведучий Девід Аттенборо.
7. BBC : Голубая планета (серии 1 – 8) : Продюсер серии Алистер Фотергилл, продюсеры Алистер Фотергилл, Энди Биатт, Марта Холмс, оператор Рик Розенталь, музыка Джордж Фентон, ведущий Дэвид Аттенборо, 2001.
8. A BBC / Discovery Channel : Life (series 1 – 10) : Co-production series producer Martha Holmes, producer Michel Hanton, producer Rupert Barrington, Adam Chapman, Martha Holmes, Neil Lucas, Patrick Morris, Ted Oakes, narrated by David Attenborough, music composed by George Fenton, 2009.
9. BBC : Життя (серії 1 – 10): Продюсер серії Марта Холмс, виконавчий продюсер Майкл Гантон, продюсери: Руперт Баррінгтон, Адам Чепмен, Марта Холмс, Нейл Лукас, Патрік Морріс, Тед Оейкс, ведучий Девід Аттенборо, композитор Джордж Фентон, 2009.
10. BBC : Загадки природы : Жизнь (серии 1 – 10) : Продюсер серии Марта Холмс, исполнительный продюсер Майкл Гантон, продюсеры: Руперт Баррингтон, Адам Чепмен, Марта Холмс, Нейл Лукас, Патрик Моррис, Тед Оэйкс, ведущий Дэвид Аттенборо, композитор Джордж Фентон, 2009.